

Pred desiatimi rokmi som bol ako predseda parlamentu pri tom, keď močovská atómka dosiahla stopercentný výkon. Môj vzťah k tejto elektrárni je teda osobný. Už vtedy, 28. augusta 1998, ma ovanul nádherný pocit veľkej hrdosti z ľudí, ktorí dokázali postaviť a sprevádzkovať Jadrovú elektrárňu Mochovce ako bezpečné a k životnému prostrediu citlivé energetické dielo.

Jediným tieňom na duši budovateľov, ba vari každého z nás, čo sme sa aj vo vysokej politike o toto dielo zaujímali, bolo a navždy ostane, že život močovskej atómky, nanešťastie, bol zlým politickým handlom zviazaný s ukončením inej slovenskej atómovej elektrárne – bohunickej V-jednotky. Akurát tej jadrovej elektrárne, kde špičkoví slovenskí atómoví energetici, čo boli pri dostavbe Mochoviec – vyrástli. Škoda, že slovenská politika nenašla dostatok vôle a sily brániť a obrániť bohunickejšiu atómovú elektrárňu proti nepochopeniu a zlovôli europolitiky. Nemalo sa to stať. No chvalabohu, že slovenská politika našla aspoň dostatok umu a porozumela nevyhnutnosti, keď sa podujala podporiť nový finančný model, ktorý v deväťdesiatom piatom ponúkol generálny dodávateľ technológie – Škoda Praha. Dobré, že sa tak stalo. Veci sa začali hýbať a močovská atómka po dvaadvadsiatich mesiacoch mohla spustiť do prevádzky svoj prvý blok ako bezpečná a moderná jadrová elektrárňa.

Stalo sa prvý raz v histórii jadrovej energetiky, že bola úspešne spojená východná technológia typu VVER 440/213 so západnou bezpečnostnou technológiou, za čo patrí vďaka ruským, nemeckým, francúzskym, anglickým a americkým odborníkom v rovnakej miere, ako odborníkom českým a slovenským. Aj preto, keď ma povinnosti hlavy štátu zavejú do sveta a témou rokovania je atómová energetika, môžem vždy plný hrdosti a hlbokého osobného presvedčenia pripomenúť dva určujúce fakty – že s využívaním jadrovej energie máme

na Slovensku dlhoročné pozitívne skúsenosti a že disponujeme značným know-how.

Bez poznania a praxe, a teda bez kvalitného jadrového energetického know-how, by nebolo ani spomienky na tie nádherné okamihy, keď mochovská atómová elektrárňa dosiahla v ten nádherný letný deň koncom augusta 1998 to, na čo sme všetci úplne čakali – stopercentný výkon. Boli sme všetci dojatí a všetci aj hrdí. Najmä na ľudí, čo to dokázali. Isteže, neprislúcha mi hodnotiť mieru zásluh energetikov a politikov, ktorí boli pri tom, no môžem aspoň skonštatovať, že ak politika nájde silu a vôľu a dokáže podporiť kvalitných špičkových odborníkov, ako v prípade dostavby prvého a druhého bloku Jadrovej elektrárne Mochovce, dočkáme sa vždy a všetci výsledku, na ktorý môžu byť hrdé generácie.

Tie výzvy sú tu. Potreba rastu ekonomiky nás dostáva do zložitej situácie: na jednej strane potrebujeme zabezpečiť prácu a relatívnu hospodársku stabilitu v krajine, na druhej strane potrebujeme tento rast usmerňovať tak, aby nebol v rozpore s princípmi udržateľného rozvoja. Ekonomicky aj ekologicky najschodnejšou cestou je mierové využívanie atómu, o tom už niet pochýb. Vydalo sa po nej aj Slovensko. Dostavia sa 3. a 4. blok mochovskej atómkovej, ale postaviť bude treba dve ďalšie jadrové elektrárne – v Jaslovských Bohuniciach a Kecerovciach.

Sme to dlžní ekonomike aj ekológii. A tak trochu aj ľuďom, čo v sebe našli dostatok guráže, sily a odbornosti, aby dostavali prvý a druhý blok mochovskej atómkovej, ľuďom, ktorí sú stále tu a s novou generáciou jadrových energetikov budú opäť pripravení prijať – mierovú atómovú výzvu. Lebo inej cesty niet. Tvrdím to v pevnom presvedčení, ktoré mi už pred rokom aj na pôde Valného zhromaždenia OSN dovolilo povedať, čo si myslím aj dnes:

„Slovenská republika považuje jadrovú energiu za spoľahlivý, ekonomicky výhodný a environmentálne prijateľný zdroj energie, a preto budeme podporovať jeho ďalší rozvoj. Táto cesta podľa nášho názoru do veľkej miery kombinuje riešenie energetickej bezpečnosti, zaručenie stabilných dodávok energie a zároveň aj obmedzovanie emisií.“

Knižka, ktorú dostáva do rúk čitateľ, je práve o tom. Je dôstojnou spomienkou na veľkú epopeju dostavby prvého a druhého bloku Jadrovej elektrárne Mochovce, ale najmä na osobnosti, ktoré boli pri tom.

Zaslúžia si našu úctu.

IVAN GAŠPAROVIČ,
prezident Slovenskej republiky